

Kulturpolitiskt program

Kultur för alla

Vi gör plats för växtkraft

Krokoms kommuns styrdokument

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen

PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

POLICY – Krokoms kommuns hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum: 29 april 2014

För revidering ansvarar: Kultursamordnare

Dokumentet gäller för: Krokoms kommun

Dokumentet gäller till och med: Dokumentet ska revideras under varje mandatperiod

Innehåll

1	Kultur är utveckling	5
2	Om Kulturbegreppet	6
3	Nationella mål.....	7
3.1	Kulturpolitiska må	7
3.2	Nationella kulturpolitiska mål	7
4	Regional kulturplan.....	8
5	Allmän övergripande vision	10
6	Kulturell attraktionskraft	12
6.1	Barnkultur.....	12
6.2	Ungdomskultur	13
6.3	Kulturskolan	14
6.4	Biblioteken	14
6.4.1	Biblioteksplan i Krokoms kommun	14
6.4.2	Nuläge	15
6.4.3	Vision	15
6.5	Kultur och hälsa.....	16
6.6	Kulturarvet.....	16
6.7	Folkbildning	16
6.7.1	Mål	16
6.7.2	Villkor	17
6.8	Konst.....	17
6.9	Kulturpriser.....	18
6.10	Mötesplatser	18
6.11	Samiska språken och kulturen/saemien gielide jïh kultuvrem.....	18
6.12	Kultur i vården.....	19
7	Samverkan	20
8	Slutord.....	21

1 Kultur är utveckling

Kulturpolitiken vilar på den grund som anges i de nationella kulturpolitiska målen som regeringen fastställde 2009, samt den regionala kulturplan som regionförbundet fastställde 2011.

I allt väsentligt utgår vi från de nationella målen och då särskilt målet att kulturpolitiken ska: ”Verka för att alla får möjlighet till delaktighet i kulturlivet och till kulturupplevelser samt till eget skapande.”

Krokoms kommun (kommunen) menar att det här är ett förpliktigande och utmanande mål som gör det nödvändigt att vidga kulturbegreppet och att formulera konkreta strategier.

Vår värdegrund bygger på att kultur har ett egenvärde, både för den som skapar och för den som upplever. Känsломässiga upplevelser öppnar för reflektion, eftertanke och utvecklar oss som människor. Men kultur ska också utgöra en kraft eller ett verktyg när det gäller att förändra samhället. Den förändrande uppgiften blir allt viktigare i framtiden.

Barn och ungdomar ska prioriteras. Kommunen vill fortsätta att utveckla samarbetet med kulturskolan och biblioteken. Viktigt att eleverna får ta del av ett varierat utbud. För att barn och ungdomar ska ses – deras röster höras – deras vilja respekteras – måste förskolans, skolans och kulturlivets arenor förändras. Konstnärlig gestaltning och demokratiska arbetsformer hör ihop. Ju fler uttrycksformer barn och ungdomar behärskar desto större möjligheter har de att förmedla vad de känner, tycker och tänker. De får större möjlighet att påverka sitt och andras liv.

Vår strategi blir att nå alla barn och ungdomar i förskolor och skolor. Kultur ska bli en allt viktigare del av alla ungdomars liv.

En humanistisk syn på människan och kulturen uttrycker också en tro på eget ansvarstagande och allmänintresse istället för egoism och likgiltighet. Det är sådana värderingar som bör genomsyra allt vårt gemensamma arbete kring kultur i kommunen.

Krokoms kommun vill också slå vakt om och bidra till att utveckla kommunens rika föreningsliv och stödja folkbildningsarbetet. Genom att stödja och utveckla ett aktivt och levande kulturliv skapas grundförutsättningar för en utveckling av de kulturella och kreativa näringarna i kommunen.

Vi vill också betona vikten av att arbetet med att nå de kulturpolitiska målen ska präglas av långsiktigt hållbara lösningar ur sociala, ekonomiska och ekologiska perspektiv. Utbudet ska vara tillgängligt för alla och oberoende av kön, ålder eller var i kommunen man bor. All verksamhet ska vara både varierande och av god kvalitet.

Genom samverkan med andra kulturaktörer i kommun och regionen ska kommunen förvalta och utveckla ett levande kulturliv som då bidrar till att kommunen också ska kunna växa, dit familjer gärna flyttar och vill bo kvar.

Kulturen har stor betydelse för lokal och regional tillväxt! Kulturens, kulturmiljöns och de kreativa näringarnas betydelse för lokal och regional utveckling ökar, eftersom de genererar tillväxt och bidrar till att skapa en god och attraktiv livsmiljö.

2 Om Kulturbegreppet

Kultur är ett område svårt att avgränsa. Vi ansluter oss till ett mycket brett kulturbegrepp. Kultur i traditionell mening består av de sköna konsterna och kulturarvet, men ett modernt kulturbegrepp rymmer mer och revideras ständigt.

Kultur blir då en uppgift för i stort sett alla och därför ingår den också på olika sätt i flera av kommunens program. Idrott, fritid, näringsliv, folkhälsa, miljö, tillväxt, utbildning och sociala området är några av de verksamheter som genomsyras av kulturbegreppet.

Detta är ett kulturpolitiskt program som betyder att det uttrycker de politiska partiernas syn på kultur, på det kulturpolitiska uppdraget och de prioriteringar som är nödvändiga för att nå visionen och de mål som formulerats. Det är ett program som riktar sig till och ska vara styrande för de kommunala verksamheterna som den politiska ledningen rör över.

De konstnärliga uppdragen ska fritt formuleras av varje verksamhet, grupp, förening eller enskild kulturarbetare. Här är det kulturpolitiska programmet vägledande endast i anslutning till kommunens bidragsgivning.

Att snäva in kulturbegreppet i en definition är problematiskt. Beskrivningen kan uppfattas som för bred eller för smal eller kanske föråldrad. Vi kan behöva göra avgränsningar för det offentliga stödet till kulturen, men att beskriva exakt hur kulturbegreppet ska förstås eller tolkas är begränsande.

När vi lägger riktlinjerna för en kulturpolitik i Krokoms kommun knyter vi an till Unesco:s handlingsplan för kultur. En hållbar utveckling och en vital kultur är ömsesidigt beroende av varandra.

Krokoms kommun kan inom ramen för budgeterat anslag pröva och bevilja bidrag till föreningar och organisationer som bedriver kulturverksamhet.

Med kulturverksamhet avses i bidragssammanhang områden som teater, dans, musik, bild, form, design, film, litteratur, medierna, folkbildningen och kulturarven.

Bengt Göransson, tidigare kulturminister (s) sade vid ett tillfälle, ”inte fan blir man friskare av kultur”.

”Kultur är inte stundens upplevelse, ingen kassako, inte trösten som ska hjälpa oss att uthärda världen. Om vi blir friskare och gladare av kultur så är det bra. Men det är inte syftet. I stället är kulturen källan till djupa subjektiva insikter som skapar ett engagemang, som är lika med samhällsdeltagande och demokrati”.

”Politiken måste respektera konstnären i hans/hennes roll att utöva den ”positiva trolösheten” mot samhället i att genomskåda och påtala”

3 Nationella mål

3.1 Kulturpolitiska mål

De nationella kulturpolitiska målen beslutades av riksdagen i december 2009. Målen ska styra den statliga kulturpolitiken men ska även kunna vägleda kulturpolitiken i kommuner och landsting.

3.2 Nationella kulturpolitiska mål

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

I Kulturpropositionen finns en längre beskrivning av regeringens resonemang kring varje mål.

Läs mer om de kulturpolitiska målen på:

<http://www.government.se/content/1/c6/13/21/04/a7e858d4.pdf>

4 Regional kulturplan

Regional kulturplan för Jämtlands län är ett planeringsverktyg och en handlingsplan för utveckling av de regionala kulturverksamheterna i länet. Kulturplanen ger en samlad bild av de kulturverksamheterna i länet som har statlig eller regional finansiering eller har annan regional karaktär, där kulturens egenvärde utgör kärnan i planen. Ambitionen är att skapa bästa förutsättningar för konst- och kulturlivets utveckling genom en mångfald uttryck och ett ökat deltagande i kulturlivet. Ambitionen är också att spegla ett antal utvecklingsområden där kulturen utgör en kraft för länets attraktionskraft, tillväxt och sociala sammanhållning.

Kulturplanen utgör underlag för Regionförbundets ansökan om statsbidrag från Statens Kulturråd gällande de delar av planen som har statlig medfinansiering. Kulturplanen omfattar tre år men är ett rörligt och levande dokument som kan utvecklas, kompletteras och fördjupas varje år.

Planen beskriver det kulturpolitiska området i Jämtlands län utifrån de samlade nationella och regionala resurserna. Ambitionen är att öka samspelet mellan statliga, regionala och kommunala prioriteringar men också att tydliggöra gemensamt prioriterade utvecklingsområden oavsett huvudman.

Till grund för kulturplanen ligger de nationella kulturpolitiska målen och Jämtlands läns kulturpolicy. Planen ska samspela med Regionförbundet Jämtlands läns strategiområden och anger tre övergripande fokusområden som har särskild betydelse för kulturens utveckling i länet - kulturella och kreativa näringar, det livslånga lärandet och interkulturell dialog.

Kulturplanen har tagits fram i samarbete med kommunerna och kulturlivets intressenter i en grundlig process där alla parter visat stort engagemang och intresse av att utveckla Jämtlands län som en aktiv kulturregion. Möten, seminarier och workshops har lockat deltagare från hela länet, där förslag och idéer har fångats upp och lett fram till planeringsunderlag för såväl regionala kulturpolitiska prioriteringar som för institutionernas förnyelse - och utvecklingsarbete.

Kulturplanen har tagits fram och förankrats i samverkan med kommunerna, där KulturZ (Kultur Z är ett kulturpolitiskt samverkansorgan bestående av ledande kulturpolitiker och tjänstemän från samtliga länets kommuner samt Regionförbundet kulturplanen) fungerat som referensgrupp, med utsedd styrgrupp under arbetet. Samråd har även skett med organisations- och föreningslivet och de fria kulturutövarna.

Dialog har också förts med länets kulturinstitutioner, folkbildningen, Länsstyrelsen och intresseorganisationer som Ideell kulturallians, Gaaltije – sydsamiskt kulturcentrum, KLYS; konstnärliga och litterära yrkesutövaras samarbetsnämnd, KRO; Konstnärernas Riksorganisation m.fl.

Processen har präglats av transparens och öppenhet, där protokoll från samtliga dialogmöten och samråd lagts ut synliga på länsmyndighetens hemsida under arbetets gång.

Kulturrådet kommer att ge ett samlat statligt stöd till länet/regionen som i sin tur fördelar bidrag till sju regionala områden:

- 1 scenkonst; professionell teater-, dans- och musikverksamhet
- 2 regional museiverksamhet
- 3 konst- och kulturfrämjande verksamhet
- 4 regional arkivverksamhet
- 5 filmkulturell verksamhet
- 6 hemslöjdsfrämjande verksamhet
- 7 regional biblioteksverksamhet

Utöver detta vill länet, med utgångspunkt från kulturplanen, föra en dialog med Statens kulturråd om utvecklingsmedel för gemensamt angelägna utvecklingsområden.

5 Allmän övergripande vision

All offentlig/offentligt stödd kulturell verksamhet ska vara tillgänglig för alla. Lokaler, teknik och utbud ska anpassas så att personer med funktionsnedsättning kan delta och få ta del av kulturella upplevelser.

Kommunen ska verka för att kulturen har en given plats i vården.

Kulturarbetare, studieförbund med flera kan bidra till förnyelse av det kulturella utbudet. Alla ska ha möjlighet att uppleva en mångfald av konstnärliga och kulturella yttringar. Alla ska också ha möjlighet att själva skapa och uttrycka sig konstnärligt och att välja sin kultur.

Barnens rätt till kultur är fastslagen i FN:s barnkonvention. En utgångspunkt är FN:s barnkonvention (artikel 31): ”Konventionsstaterna ska respektera och främja barnens rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter för kulturell och konstnärlig verksamhet samt för rekreations- och fritidsverksamhet”.

Verksamheten ska ha kunskap om och ta hänsyn till HBTQ- (Homosexuell-Bisexuell-Transperson-Queer) frågor, särskilt unga HBTQ personers situation på landsbygden.

Genom olika bidragsformer skapar kommunen förutsättningar för olika föreningar att genomföra en förebyggande och stimulerande barn- och ungdomsverksamhet.

Kommunen har delansvar för barns och ungdomars kulturella utveckling bland annat genom Kulturskolan. I sin verksamhet ska Kulturskolan främja inlevelseförmåga, fantasi, rörelse och utveckla barns och ungdomars sociala, musikaliska och dramatiska förmåga. Detta kan göras bland annat med en avgiftsfri kulturskola där alla elever får ta del av kulturskolans utbud och kompetens integrerad i ordinarie verksamhet.

Undersökningar visar att många barn, redan vid 8-10 års ålder, väljer andra fritidsintressen än att lära sig spela något instrument.

Det är angeläget att öka kunskapen om hur barn kan tillgodogöra sig kulturella upplevelser och att utveckla metoder för att göra barnens möten med kulturen meningsfulla.

Kommunen ska fortsätta att utveckla verksamheten i kulturskolan och stimulera barns och ungdomars förmåga och intresse för dans, drama och musik i nära samarbete med övriga skolor. I grundskolans arbete ska samverkan med kulturskolan leda till att elever, så tidigt som möjligt, får möjlighet att prova olika musikinstrument och delta i drama och dansverksamhet. Kommunen ska verka för att öka integrering av kulturella aktiviteter i grundskolans undervisning. Detta bör kunna ske i samarbete med kulturskolan eller som det är just nu, med statliga medel via kulturrådet och projektet ”Skapande skola”.

Här finns många positiva erfarenheter.

Jämställdhet handlar om rättvisa mellan kvinnor och män, om demokrati och om att värdera kvinnor och män lika samt att kvinnor och män har samma förutsättningar att verka i samhället.

Kommunen ska verka för att öka medvetenheten om vikten av jämställdhet i all sin verksamhet. Kvinnor, män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar att utöva skapande verksamhet och få kulturella upplevelser. Bidragssystem och andra former av stöd ska utformas för att öka jämställdheten mellan könen.

Människor behöver få uttrycka sig för att utvecklas till hela individer. Kulturella mötesplatser finns överallt i samhället där möten mellan människor sker. I skolan, på biblioteket, i affären, på arbetsplatser och i studiecirkel.

Ungdomskulturen finner nya vägar och uttrycksformer. Mötesplatser måste utvecklas eftersom det idag saknas en naturlig arena för dialog med ungdomar som inte är aktiva i föreningslivet. Insatser för att stärka ungdomars egna skapande måste vara ett centralt inslag i kommunens kulturpolitik.

Kommunen ska medverka till att skapa meningsfulla miljöer, där alla åldrar möts. Mötesplatser behöver utvecklas i alla kommundelar och verksamheterna ska stimuleras till att utveckla utbud av kulturella aktiviteter.

Rasism och utanförskap undergräver människors möjligheter till inflytande och delaktighet i samhällsutvecklingen. För att uppnå delaktighet i samhället är det nödvändigt att skapa ett integrerat samhälle som präglas av jämlikhet, respekt och samförstånd mellan människor av olika etnisk, kulturell, språklig och religiös bakgrund. Det lokala kulturlivet står och faller med enskilda människors engagemang. Deras insatser är en förutsättning för kulturens mångfald.

Kontakter med företag, organisationer och människor från andra länder ska stimuleras, genom samrådsmöten initierade av kommunen.

En fungerande värdegemenskap uppnås genom argument och övertygelse. Kulturlivet är en av flera arenor där värderingar kan komma till uttryck genom att exponeras, debatteras och ifrågasättas. Kommunen ska stödja kulturutövare som i sin verksamhet medverkar till att skapa medvetenhet om olika kulturer och dess kulturyttringar och främjar kulturell mångfald i syfte att skapa förståelse för olikheter och främja integration.

Kommunens regler för stöd till föreningslivet (finns att läsa på www.krokom.se under "kultur/fritid/turism"), ska utformas så att det stimulerar enskilda människor att ta ansvar för kulturlivet. Folkbildningen behöver spela en stor, aktiv och förnyande roll på kulturområdet. Det är angeläget att folkbildningens insatser för förnyelse stärks, liksom intresset och viljan att arbeta med okonventionella metoder. Studieförbunden har i detta avseende en viktig roll.

Krokoms kommun ska vara en kommun med ett rikt kulturliv, kunskap och upplevelser. Vi förvaltar och utvecklar vårt kulturarv på ett framsynt sätt och skapar mötesplatser för våra kommuninnevånare och stärker därmed vår tillväxt.

Kulturpolitiken i Krokoms ska medverka till att förverkliga de nationella och regionala kulturpolitiska målen på lokal nivå.

6 Kulturell attraktionskraft

Kulturstrategin ska lyfta fram det unika i Krokoms kommun, ingå i samarbetsprojekt och arrangemang som har utvecklingspotential till att göra Krokoms kommun mer attraktivt. Det finns en ekonomisk sprängkraft i det konstnärliga skapandet, i medie- och i kunskapsproduktionen som vi vill ta tillvara och utveckla i samarbete med närings- och föreningsliv.

- En utvecklad kulturverksamhet ska ses som ett verktyg för att göra kommunen attraktiv att bo i eller flytta till, för företag att etablera sig i och för turister att besöka.
- De regionala kulturinstitutionerna, föreningslivet, organisationer, församlingar, individuella konstnärer, eldsjälar, ja alla kulturarbetare ska ses som viktiga inslag i en kulturstrategi för att öka kommunens attraktionskraft.
- Den offentliga konstnärliga utsmyckningen och miljögestaltningen i kommunen ska stimuleras och stödjas. Intentionen är att det ska ske bland annat genom 1-procentregeln vid kommunala byggnationer.
- Konst och kultur ska ses som betydelsefulla faktorer i kommunens totala arbete för hållbar utveckling och en viktig förutsättning för tillväxt och framåtskridande mål för verksamheten.

6.1 Barnkultur

Enligt de nationella kulturpolitiska målen från 2009 ska kulturpolitiken särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Detta betonas också i FN:s Barnkonvention artikel 31 om barns rätt till kultur.

”Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter för kulturell och konstnärlig verksamhet samt för rekreations- och fritidsverksamhet.

Skapande estetisk verksamhet ska integreras i vardagsarbetet i skolor och förskolor.

Samtliga barn och unga ska erbjudas ett varierat och kvalitativt utbud. Varje elev i åldern 3-16 år i hela kommunen ska erbjudas minst en kulturupplevelse per läsår. Detta ska bekostas av en barnkulturpott som förvaltas av kulturavdelningen. Ungdomskultursamordnare samordnar bokning av det erbjudna kulturutbudet.

Det är också av största vikt att stödja och främja barn och ungas möjlighet till eget skapande. En målsättning är att kulturen ska integreras i pedagogiken och genom-syra läroprocesserna. Förskolor, skolor och fritidsverksamhet har ett stort ansvar för att väcka ett kulturintresse och ge kulturkompetens. Barn ska ges möjligheter att arbeta med konstnärliga uttryck i det dagliga arbetet och i alla ämnen. En kontinuerlig samverkan ska organiseras mellan kulturinstitutioner, kulturskolan, förskolor och skolorna.

Kulturrådet bidrar med 170 miljoner till landets skolor (2013). Förhoppningen är att projektet får en förlängning. Barns och ungas rätt till kultur är prioriterat i kulturpolitiken. Skapande skola är tänkt att stärka samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet. Målet är att eleverna ska få tillgång till kulturens alla

uttrycksformer och att deras möjligheter till eget skapande ökar. Dessutom genom-
syras nya läroplanen av tankar kring de estetiska perspektiven och de estetiska
språken (musik, bild, dans, teater, form, film m.fl.) då som byggstenar för att for-
mulera och gestalta lärandet. Detta tankesätt återfinns dels i de enskilda ämnena
och dels i de övergripande målen, som till exempel under skolans värdegrund och
uppdrag där man bland annat kan läsa: ”Skolan ska stimulera varje elev att bilda
sig och växa med sina uppgifter”. I skolarbetet ska de intellektuella såväl som de
praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas”. Här bör kultursko-
lans pedagoger och deras kunskap användas för skolan och elevens bästa.

Barn ska ha nära till kultur.

6.2 Ungdomskultur

Ung kultur och ungdomars eget skapande ska ges ett ökat lokalt utrymme.

Ungdomarnas egen kraft, lust, idériedom och kreativitet ska stimuleras och stöd-
jas, där nya former ska uppmuntras. Unga vill mötas och skapa, förändra och göra
uppror.

Här har UK (Ungdomskulturrådet) en viktig funktion.

- Ungdomskultursamordnartjänsten är av stor betydelse och ska behållas
- Projektmedel, en ”fri pott”, ska finnas för att ta tillvara ungdomars egna idéer
och aktiviteter. Det ska vara kort beslutstid mellan idé och genomförande. En
modern kulturpolitik har behov av ungdomars initiativ, åsikter och kunskap.
- En förnyelse av mötesplatser, träffpunkter och annan fritids- och kultur-
verksamhet för ungdomar behövs. I samverkan med kommun – ungdoms
kulturråd- folkbildning – föreningar ska mötesplatser för ungdomskultur
skapas.
- Ungdomar i Krokoms kommun vill vara med och påverka men anser inte alltid
att de får komma till tals. Detta har bland annat framkommit i LUPP – Lokal
uppföljning av ungdomspolitik. Att öka ungdomars inflytande i frågor som
gäller dem och ett ökat utbud av kultur- och fritidsaktiviteter för ungdomar kan
bidra till att förutsättningar skapas för unga att stanna kvar i Krokoms kom-
mun.
- Ge alla elever tillgång till skolbibliotek eller ökat utbyte med kommunens
befintliga bibliotek
- Främja barns och ungas självbild, engagemang, identitet och kreativa färdighe-
ter
- Öka ungdomars inflytande i kommunen med hjälp av Ungdomskulturrådet och
olika former av dialogprojekt.
- Öka tillgången till kultur genom att ge goda förutsättningar för kulturaktiviteter
i skolan. Alla elever ska, minst en gång om året, erbjudas kulturupplevelser och
eget skapande genom möten med professionella kulturutövare. Här kan ”Ska-
pande skola” vara av stor betydelse.
- Tillhandahålla undervisning i det samiska språket, samt dess kultur och historia
- Genom nätverk och samarbeten, lokalt och regionalt, skapa goda förutsätt-
ningar att stödja ungdomar till att utöva och utveckla sin egen kultur och fri-

tidsverksamhet. Barns och ungas tillgång till och delaktighet i kultur- och fritidslivet är viktigt för att stärka individen. I Krokoms kommun kommer detta till uttryck genom fritidsgårdarnas och kulturskolans arbete med ett särskilt uppdrag för barn och ungas tillgång till en meningsfull fritid. Vi vill stärka ungdomars fritidsintressen på deras egna villkor.

- Fritidsgårdarna ska vara attraktiva mötesplatser med meningsfulla aktiviteter som utgår från ungdomarnas intressen.

6.3 Kulturskolan

Krokoms kommuns kulturskola har i många år haft som mål att skapa en levande kulturskola för alla elever i hela kommunen. Att kunna erbjuda en verksamhet som stimulerar och ger möjlighet till utveckling för de elever som har intresse och begåvning inom de estetiska ämnena över hela kommunen är central och viktig.

På veckobasis träffar kulturskolan idag ungefär en tredjedel av kommunens alla barn och ungdomar i gruppundervisning eller under enskilda lektioner, och via kulturskolans integreringsprojekt och den utåtriktad verksamhet som bedrivs träffar kulturskolan ännu fler. Kulturskolan ska också ses som en samverkanspartner för den pedagogiska utvecklingen i grundskolan, där kommunen ser det som en kreativ väg att använda sig av till exempel musik, dans, teater som redskap för att underlätta inlärning och förbättra resultaten för kommunens elever.

Kulturskolan vill bredda sin verksamhet för att nå nya grupper av barn och ungdomar och intensifiera sina samarbeten med grundskolan, biblioteken, studieförbunden, fritidsgårdarna och alla andra aktörer i civilsamhället som främjar arbete tillsammans med barn och ungdomar.

Kulturskolan vill fortsätta att erbjuda en livskraftig kulturskola för att Krokoms kommun ska kunna värna om sina yngre medborgare.

Fler elever bör få möjlighet att prova olika delar av vad kulturskolan erbjuder. En del av verksamheten bör integreras i skolans undervisning. Den integrerade delen av kulturskolans verksamhet ska vara avgiftsfri. En del av kulturskolans verksamhet ska vara frivillig där elever kan anmäla sig till undervisning i grupp eller enskilt. Den delen av kulturskolan ska vara belagd med en rimlig avgift.

6.4 Biblioteken

6.4.1 Biblioteksplan i Krokoms kommun

Den första januari 2005 utvidgades bibliotekslagen. I den nya paragrafen slog riksdagen fast: Bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet ska samverka. Kommuner och landsting ska anta planer för biblioteksverksamheten.

I den nya skollagen från 2011 står att ”alla elever ska ha tillgång till ett skolbibliotek”.

Biblioteksplanen är ett politiskt dokument och en förutsättning för att utveckla och definiera bibliotekets roll i kommunen. Planens mål avspeglar sig i de olika bibliotekens handlingsplaner. Syftet med planen är att kartlägga den samlade biblioteksverksamheten i kommunen och sätta upp mål för kommande år, för att vara ett bibliotek i ständig utveckling.

I Krokoms kommun är det många som dagligen utnyttjar de olika biblioteken. Men biblioteken bör utvecklas för att bättre möta de krav som framtiden ställer då det gäller informationsteknik och andra medier. För att främja språkutveckling och stimulera läsning, inte minst bland barn, är det viktigt att öka tillgången på barn- och ungdomsböcker.

6.4.2 Nuläge

Biblioteken i kommunen lyder under barn- och utbildningsnämnden. Under benämningen Krokoms kommunbibliotek ingår huvudbiblioteket i Krokoms samt fem filialbibliotek i Föllinge, Kluk, Nälden, Ås och Änge, samt en bokbuss.

Filialen i Ås är ett integrerat folk- och skolbibliotek med lokal i Ås skola.

Filialerna i Föllinge och Änge är servicekontor för att ge kommunal- och föreningsservice

Det finns 8,45 tjänst, fördelat på biblioteken.

Basverksamheten består av öppethållande av biblioteken samt inköp/utlån/gallring av media samt vägledning och informationsarbete i lånedisken.

Samtliga bibliotek samverkar med närliggande skolor och förskolor för att stimulera barn till lån och läsning.

Biblioteken arbetar kontinuerligt med att se till att bibliotekslokalen är tillgänglig för alla, stimulerande och attraktiv att vistas i.

Minoritetsgrupper är ständigt i fokus, bland annat genom att underlätta för dem att hitta i biblioteket. Sedan Krokoms kommun har blivit Samiskt förvaltningsområde har biblioteket ökat sina inköp av samisk litteratur.

2011 har biblioteken i Jämtlands län gått samman i en gemensam webb BibliotekMitt.se. Detta för att samla resurser och kompetens samt att kunna ge en likvärdig biblioteksservice till samtliga länsinnevånare.

Biblioteken i länet har också gått samman om ett antal e-tjänster. Detta för få ner kostnader och samordna administrationen av dem. E-tjänsterna finns tillgängliga på BibliotekMitt.se

6.4.3 Vision

Krokoms kommunbibliotek arbetar för nytänkande, utmanande aktiviteter och hög kvalitet.

- 1 Attraktiva och tillgängliga bibliotekslokaler som lockar till besök för stimulans och rekreation.
- 2 Tilltalande miljö för barn som stimulerar till biblioteksbesök, lån och läsning.
- 3 God tillgängligheten av litteratur för minoritetsgrupper.
- 4 Gott bemötande och snabb service av efterfrågad litteratur.
- 5 Underlätta nyttjandet av informationsteknologi och bibliotekets e-tjänster samt förbättra kunskaperna om dess användning.
- 6 I samverkan med skolan, verka för att ”alla elever ska ha tillgång till ett skolbibliotek.

6.5 Kultur och hälsa

Initiativ som syftar till att främja kulturens roll i ett hälsofrämjande arbete ska stödjas.

Kultur bidrar till välbefinnande och ett gott liv.

Kulturaktiviteter ska ses som viktiga inslag i det hälsofrämjande arbetet. Särskilt gäller detta inom ramen för de olika kulturområdena.

Kulturella aktiviteter ska användas som arbetsredskap inom vården. Speciella satsningar bör göras för att påverka individen positivt och för att inspirera till nya arbetssätt.

6.6 Kulturarvet

Kulturarvet innefattar den miljö som har formats av oss människor genom tiderna. Det kan vara föremål, byggnader och fornlämningar men också berättelser, traditioner, språk, konstnärliga uttrycksformer och andra immateriella värden som vi förvaltar för framtida generationer.

Viktigt är att främja kulturarven för att bidra till att stärka den lokala identiteten, lyfta fram det unika med Krokoms kommun och skapa attraktionskraft inom besöksnäringen.

Kommunen har pekat ut och prioriterar tre kulturarvsanläggningar med riksintresse. Dessa är Mus-Olles museum, Glösa och Klintaberg Skans. Kommunen anser det vara av stor vikt att bevara och utveckla dessa anläggningar ur ett regionalt och nationellt perspektiv. Denna utveckling bör ske i nära samarbete med läns museet Jamtli.

Kommunen ska på bästa sätt stötta och bidra till hembygds- och andra föreningar/organisationers viktiga arbete att utveckla, bevara och tillgängliggöra kulturarvet

6.7 Folkbildning

Folkbildningens grundläggande uppgift är att stå för demokrati och lika rättigheter, att möjliggöra för individer och grupper att förbättra sina livsvillkor och att på olika sätt stärka sin delaktighet i samhället, detta oavsett kön.

Bidragsgivning ska ge frihet för studieförbunden att själva forma sina mål och sin verksamhet.

Bidrag utbetalas som ett ramanslag för kalenderår till av Folkbildningsförbundet godkänt studieförbund och som vid utbildningstillfället bedriver fortbildningsverksamhet i kommunen.

6.7.1 Mål

Att genom stöd till folkbildningsverksamhet ge alla kommuninvånare möjlighet att delta i deras verksamhet.

Att ge möjlighet att i demokratiska former bedriva och främja folkbildning och kulturverksamhet av god kvalitet till flickor och pojkar, kvinnor och män i kommunen, utifrån respektive studieförbunds idéburna profil.

För att kunna få bidrag gäller de motiv, definitioner och kriterier som fastställs av kommunen.

Bidrag till studieförbunden består av tre delar:

Grundbidrag – fördelas enligt respektive studieförbunds relativa andel av totalbidraget till studieförbunden föregående år. Grundbidraget utgör den större delen av totalbidraget.

Volymbidrag – fördelas i relation till varje studieförbunds andel av det totala antalet deltagartimmar, det mått i vilket alla studiecirklar, kulturarrangemang och övriga folkbildningsverksamhet sammanräknas.

Fördelningen beräknas på det senaste redovisade verksamhetsåret.

Målgruppsbidrag – bidrag för verksamhet som riktar sig till arbetssökande, funktionshindrade, invandrare samt barn- och ungdom eller eventuellt andra grupper som barn- och utbildningsnämnden avser att prioritera.

Bidraget fördelas i relation till varje studieförbundets andel av redovisade deltagartimmar i verksamhet för angivna målgrupper.

6.7.2 Villkor

För att få bidrag måste studieförbunden lämna in ansökan. I ansökan ska framgå angivna mål för egen verksamhet, plan för utvärdering och uppföljning av denna samt verksamhetsberättelse. Till berättelsen bifogas sammanställning över verksamhetens omfattning i Krokoms kommun.

Studieförbunden ska årligen skicka in kopia på verksamhets- och revisionsberättelse samt balansräkning till kulturavdelningen. Fördelning mellan könen är önskvärt.

Kommunen kallar studieförbunden till överläggningar minst en gång per år. Dessa överläggningar bör eftersträva att finna en lokalt förankrad folkbildningssyn i en dialog mellan studieförbunden och kulturpolitiskt ansvariga i kommunen.

För detta ändamål ska studieförbundet spara och tillhandahålla de handlingar som kan styrka riktigheten av de uppgifter som lämnats som grund för ansökan om bidrag de senaste fyra åren

6.8 Konst

Kommunen ska köpa in, registrera och arkivera konst samt placera ut denna i lokaler med kommunal verksamhet.

Att tillsammans med konstförening och konstnärer synliggöra konsten i kommunen.

Att främja och stödja den samtida och nyskapande konsten i kommunen.

6.9 Kulturpriser

Det är av stor vikt att uppmärksamma och stimulera kulturaktörer i kommunen. Detta gör kommunen varje år med sina priser och stipendier.

Krokoms kommun delar årligen ut kulturpris och ungdomskulturstipendium.

Krokoms kommuns kulturpris utdelas en gång per år. Priset är på 10 000 kr och kan tilldelas enskild person, grupp eller organisation.

Kulturpristagaren ska vara verksam i Krokoms kommun och utfört någon form av insats för att utveckla, stimulera eller entusiasmera människor till ökad kulturell trivsel i kommunen.

Krokoms kommuns ungdomskulturstipendium är på 5 000 kr och tilldelas enskild person eller grupp. Föreslagen stipendiat ska vara i åldern 13-25 år.

Kulturstipendiet ska stimulera till fortsatta studier och vidareutveckling inom litteratur, bild, film, musik, dans, teater eller därmed jämförlig konstnärlig uttrycksform.

6.10 Mötesplatser

Inom kultur och fritid erbjuder Krokoms kommun mötesplatser i form av bland annat friluft- och idrottsanläggningar, bibliotek, samlingslokaler och fritidsgårdar. Ett rikt kultur- och fritidsliv förutsätter mötesplatser som är anpassade efter medborgarnas intressen och behov. Vi vill skapa förutsättningar för dialog och möten mellan människor som leder till delaktighet och utbyte av erfarenheter. Skapa bättre värdskap genom att ha bättre rutiner för god dialog med medborgarna.

Krokoms kommun ska verka för att:

- Ha årliga samråd med föreningar och studieförbund
- Kulturella och folkhälsofrämjande aspekter tas till vara i alla verksamheter genom samverkan inom kommunen
- Skapa goda möjligheter för personer med funktionsnedsättning och äldre att delta i stor del av verksamheten
- En kulturell mötesplats utvecklas i centrala Krokoms.
- Det finns tillgängliga och ändamålsenliga mötesplatser som kan stärka kultur- och fritidslivet i hela Krokoms kommun

6.11 Samiska språken och kulturen/saemien gielide jïh kultuvrem

Samerna är ett ursprungsfolk som genom urminnes tider levt i ett område som sträcker sig över fyra länder, Ryssland, Finland, Norge och Sverige. I Sverige finns det ca 20 000 samer. Samerna har ett eget språk. I Krokoms kommun som ligger i det sydsamiska området finns det barn som har sydsamiska som modersmål och svenska som andra språk. Övriga samiska språk som talas i Sverige är nord-, lule- och umesamiska.

Rätten att bedriva renskötsel grundar sig på urminneshävd. Man har jagat, fiskat och nyttjat renbetesmarkerna sedan lång tid tillbaka. Man har bedrivit renskötseln under året i samspel med naturen. På våren under april och maj föds kalvarna sedan

sker kalvmärkningen i juni, juli och augusti. I september och oktober sker höstslakten då renens kött har en god viltsmak. I slutet av året i november och december sker slutligen renskiljningen då varje sameby sorterar ut sina renar och flyttar dem till sina vinterbetesområden.

Inom samekulturen finns ett stort utbud av t.ex. foto, film, scenkonst och skrivkonst och som sysselsätter många samiska företagare. Exempel på produkter kan vara musik, teater, jojk, tidnings- samt bokutgivning, multimedia, konst, film och museiverksamhet. Den samiska kulturen är betydelsefull för samerna då den synliggör och berikar det samiska samhällslivet samt att den skapar arbetstillfällen.

Samisk media är en av de nya samiska näringarna där foto, video och filmskapande är på frammarsch.

Den traditionella joiken består av en enda sång och är ett sätt att berätta och minnas. Den gamla traditionella joiken var oftast ett sätt att få sällskap och för att lugna renarna. Under 1970-talet började joiken att utvecklas och samiska artister blandade in andra musik instrument. Den samiska allkonstnären Nils-Aslak Walkeapää har betytt mycket för utvecklingen av den samiska musiken. I sin musik blandade han in musik från andra kulturer.

Kommunen ska som en del av att vara ett samiska förvaltningsområdet/saemien reeremedajve främja och utveckla de samiska språken och kulturen/saemien gielide jih kultuvrem

6.12 Kultur i vården

”Allting bara släppte, all smärta bara försvann. Jag ville dansa, jag kunde inte sitta still i rullstolen.” Så sa en brukare efter ett möte med Kultur i vården. Den påverkar även personalen. ”Ännu en härlig torsdag på jobbet, jag dansade schottis till parkeringen”, sa en anställd.

Kultur har en plats i vård och behandling samt i det hälsofrämjande- och förebyggande arbete. Forskning har sedan länge påvisat att kultur, bland annat i form av musik och natur, bidrar till en känsla av trygghet, glädje och lugn genom att stimulera kroppens "lugn-och-ro-hormon" oxytocin. Studier visar att musik och natur bidrar till minskad ångest och minskad smärtupplevelse.

Kultur ger ljusglimtar i tillvaron, skapar värdefulla möten och ger verktyg för reflektion. Att delta i kulturlivet är en viktig friskfaktor, men också en mänsklig rättighet. Därför bör kommunen arbeta för att kulturens förekomst inom vården ska få en naturlig plats.

7 Samverkan

Kulturavdelningen ska, i nära samarbete med, kulturskola, bibliotek, organisationer, föreningar och näringsliv, verka för att utveckla det lokala kulturlivet samt öka attraktionskraften i kommunen genom att bl.a. stötta lokala kulturinitiativ.

Kommunen ska också arbeta för att utveckla nya former för samarbete med övriga kommuner i regionen.

En ny kulturplan för länet har antagits 2011. En kulturpolitisk samverkansmodell som gäller för regionförbundet och länets kommuner 2012-2014.

Ett aktivt föreningsliv stärker demokratin och motverkar social isolering och segregation.

Kulturpolitiken ska medverka till att utveckla och stödja det lokala föreningslivet.

Nya svenskars delaktighet inom kulturområdet ska öka.

Nya svenskars föreningar ska ses som viktiga resurser i utvecklingen av kulturlivet i Krokoms kommun.

Kommunen ska initiera till samrådsmöten, arrangörsutbildningar mm för att stärka nätverk och göra såväl arrangemang som kulturarbetare mer lättillgängliga.

De kommunala verksamheterna ska verka som ett komplement till de fria aktörerna och bidra till att hög kvalitet upprätthålls. Tillgång till kultur och fritid är en demokratifråga som inte ska begränsas av geografiska förhållanden.

Genom samverkan med föreningar, organisationer, näringsliv samt kommunens olika förvaltningar ska vi gemensamt stärka kultur- och fritidsområdet i hela kommunen.

8 Slutord

Genom kulturprogrammet vill Krokoms kommun lyfta fram målområden som ska styra de olika verksamheterna. Ambitionen med programmet är även att den ska vara ett inspirerande dokument som kan användas utanför det kommunala uppdraget.

Förslaget till kulturprogram har tagits fram i samarbete mellan tjänstemän och politiker i kommunen. Arbetet med programmet har skett parallellt med samverkansmodellen i Jämtlands län. Remiss har gått ut till berörda organisationer samt till föreningslivet i Krokoms kommun. Remissvaren har beaktats

Detta kulturprogram har för avsikt att revideras under varje mandatperiod.